

Για ποιο λόγο οι εραστές ραγίζουν ο ένας την καρδιά του άλλου.

Για την ημέρα του Αγίου Βαλεντίνου ανεβάζουμε αυτό το άρθρο για την αγάπη και το σεξ κάτω από τις συνθήκες του καπιταλισμού από τον ακτιβιστή και δημοσιογράφο David Widgery (1947-1992). Αυτό το άρθρο γράφτηκε το 1972 και δημοσιεύτηκε αρχικά στο Oxford Left Review στο τεύχος του Οκτώβρη 2013.

Η σεξουαλική αγάπη είναι μια κίνηση που σπάσει τους κανόνες • μια εξέγερση των αισθήσεων που καταργεί την ιδιοκτησία. Ο χρόνος αλλάζει. Μια ανάσα που διαρκεί μια ώρα, ένα βράδυ που κατατέμνεται σε ένα σωρό από λεπτά, μια συζήτηση από το bar στο κρεβάτι, στη στάση του λεωφορείου και όπου τίθεται το ερώτημα: διήρκεσε δυο εβδομάδες ή μια μέρα; Αντικείμενα που σε εντυπωσιάζουν με έξαφνα νοήματα • ένα αγριόχορτο που γίνεται λουλούδι δίπλα σε ένα κανάλι που είναι ένας ωκεανός. Ένα όστρακο που διογκώνεται με αισθήματα. Τα αγγίγματα αντηχούν, τα νεύρα παραφέρονται, τα χέρια εξοστρακίζονται. Τα μάτια παίρνουν φωτιά και λιώνουν σε ένα κόσμο που συνεχώς αλλάζει επιφάνειες. Ο έρωτας προσφέρει μια λάμψη της πιο οικείας επικοινωνίας που έχουμε βιώσει. Τα πάντα που έχουν ειπωθεί για τον έρωτα ισχύουν εκτός από το ότι έχει ευτυχισμένο τέλος.

Το να ερωτεύεσαι στον καπιταλισμό έχει μια ιδιαίτερη, πικρή ένταση. Είναι η επανάκτηση συναισθημάτων που μας έχουν γίνει ξένα. Αισθήματα που έρχονται χωρίς κανόνες, τιμές ή εξουσία. Στο ερωτικό κρεβάτι η αμοιβαία υποκειμενικότητα επιτρέπει τον απόλυτο αλτρουισμό. Ό,τι αξίζει δίνεται χωρίς τιμή, η απόλαυση εδράζεται στην απόλαυση του άλλου. Ανακτούμε αυτό το οποίο έχουμε διδαχθεί να μην παραχωρούμε, να αποφεύγουμε, το οποίο μας έχει αφαιρεθεί από την οικογένεια μας ή τους δασκάλους μας και τις μεταξύ μας σχέσεις. Είναι μια επαναστατική κατάσταση έναντι μιας αποχρωματισμένης επιπεδότητας η οποία συνιστά την κανονικότητα: ύπνος, εργασία και παιχνίδι. Οι εραστές κερδίζουν την άδεια για μια σύντομη αποφυλάκιση για να συρθούν πίσω από την τάφρο με τα λουλούδια, να αγναντέψουν τους στρόβιλους του νερού στα βράχια του λιμανιού και να προστατευθούν από τις γρήγορες κινήσεις και τις αιωρήσεις των σύννεφων της βροχής. Η σεξουαλική αγάπη δεν μπορεί να αποθησαυριστεί, να συσσωρευθεί και επιδειχθεί. Ούτε ο σκόρος ούτε η σκουριά να την διαφθείρει.

Γενικά, ο ατομικισμός είναι τόσο έντονα αναπτυγμένος μέσα μας από το καπιταλιστικό σύστημα, ώστε να καθίσταται εύκαιρος για εξωτερική χρήση. Έχουμε πειστεί να μην εμπιστευόμαστε τα συναισθήματά μας όταν συγκρούονται, όπως συχνά συμβαίνει με την ανταγωνιστική επιτυχία. Εάν

πρόκειται «να φτάσουμε κάπου» και να «κάνουμε κάτι με τον εαυτό μας», η εκπαίδευση και όχι η εμπειρία πρέπει να είναι ο οδηγός μας. Οι διαφημίσεις μάς εκπαιδεύουν, τα σλόγκαν μάς γκρεμίζουν. Πάρε χωρίς να δώσεις. Πάρε ό,τι μπορείς. Γίνει το νούμερο 1. Ο Μαρξ έγραψε κάποτε πως «Όσο λιγότερο είσαι, τόσο λιγότερο εκφράζεις την ζωή σου, όσο περισσότερα έχεις, τόσο περισσότερο αποξενωμένη είναι η ζωή σου και τόσο μεγαλύτερες οι οικονομίες του αποξενωμένου σου είναι». Αλλά ακόμη και η αστική τάξη αντιμετωπίζει δυσκολίες στον έρωτα που είναι υποχρεωμένη να τιμά, παρότι σιχαίνεται την έκφρασή του. Διότι ο έρωτας είναι μια ζώνη της υποκειμενικότητας που έχει μια επίσημη αποδοχή, επισφαλείς διακοπές όπου τα συναισθήματα και τα οικονομικά υποτίθεται ότι κυβερνούν. Ο έρωτας μας επιτρέπει να επιστρέψουμε για λίγο, σε αυτό που ήμασταν κάποτε.

Δεν είναι δύσκολο να καταλάβει κανείς γιατί μια τέτοια απείθαρχη νοητική κατάσταση πρέπει να είναι αυστηρά εξορθολογισμένη και να ελέγχεται με ευχαριστήριες κάρτες, άδειες γάμου, κέικ μάρτζιπαν. Είναι απρόβλεπτη, άτακτη και κακή για τις βιομηχανικές σχέσεις. Είναι αρκετά απλή, αρκετά δύσκολη και δεν καταναλώνει αρκετά. Για την αποτελεσματική ανάπτυξη του εμπορίου, πρέπει να συμβαίνει μόνο μια φορά στη ζωή, τα συναισθήματα γύρω του πρέπει να περιβάλλονται από ρυθμίσεις, επικαλυμμένη ζάχαρη και δαντέλα, έτσι ώστε να καταστεί όσο το δυνατόν πιο πειθαρχημένος. Θα ήταν καλύτερα το εμπόριο άμα δεν υπήρχε ο έρωτας, και για πολλούς δεν υπάρχει ποτέ. Αλλά έχει αποδειχτεί αδύνατο να εξαλειφθούν τα βάσανα ή η φαγούρα. Έτσι έχει μετατραπεί σε κάτι εντελώς διαφορετικό, σε ένα μουχλιασμένο, παρηγορητικό είδος συναισθήματος το οποίο για τους άνδρες είναι ευπρόσδεκτο από περιπτώσεις «sexy» σεξουαλικότητας η οποία πρέπει να αγοράζεται ή να επιβάλλεται παρά να ανακαλύπτεται. Το σεξ καθαυτό πρέπει να μετατρέπεται σε εργασία, με τους κανόνες της και τα παιχνίδια της. Τοποθετείται εκ νέου στη μαύρη τσάντα του γάμου, ένα συμβόλαιο για να νιώθουμε για ένα ζήτημα του οποίου η ουσία εδράζεται στην βολонταριστική του φύση.

Δεν είναι μόνο μια περίπτωση έρωτα «μαραμένου υπό τον περιορισμό» όπως είχε πει ο Blake, ένας από τους πρώτους εξεγερθέντες έναντι των νόμων του εμπορίου, του γάμου και της ακαδημαϊκής γνώσης. Η αγάπη είναι θαμμένη από τις μορφές αγάπης, ενώ η σεξουαλική αγάπη καθίσταται μια μορφή ενεργούμενης ανειλικρίνειας.

Η απηχούσα αίσθηση μιας άθραυστης υποκειμενικότητας είναι ανόητη και αδύνατη να διατηρηθεί. Καθότι ο έρωτας χρειάζεται περισσότερο χώρο από πέντε γήπεδα ποδοσφαίρου. Αυτού του είδους ο έρωτας καθίσταται στην πραγματικότητα ένα προνόμιο για τους πλούσιους. Οι υπόλοιποι εμείς μένουμε με το να διαβάζουμε για τις ερωτικές ιστορίες των χορευτών μπαλέτου και τους έρωτες των πριγκιπισσών. Ο καθημερινός έρωτας είναι κλεισμένος στη δική του συντροφιά, προστατευμένος από τους φρουρούς της ζήλιας και της πίστης, βγαίνοντας έξω μια φορά το μήνα και καταπνιγμένος από την τηλεόραση και τις πάνες. Οι άγνωστες πλευρές του έρωτα – το πάθος – πρέπει να τιμωρούνται. Ο κάποτε ίσος έρωτας ανατρέπεται και γίνεται ο ίδιος αντικείμενο του καταμερισμού εργασίας. Ο άνθρωπος είναι το ον που πρέπει να διατηρείται τροφοδοτημένο και διατηρημένο, να είναι προσαρμοσμένο έτσι ώστε να κάνει τις εργασίες στο εξωτερικό κόσμο. Καθώς ο χρόνος

περνάει, γίνεται μυστηριωδώς από άνθρωπος που έρχεται να γεμίσει τον κόσμο, να εξευμενίσει, να προσδοκά, να κατευνάσει, να θυσιαστεί, πικρός και μόνος εξαιτίας αυτού που έχει καταστεί ο έρωτας. Η εργασία της αγάπης έχει καταστεί άλλη μια μορφή εργασίας.

Ο έρωτας μπορεί να καταστεί γρήγορα ενός είδους τυραννία, μια λέξη που προσφέρεται και δεν δίνεται όπως το μπισκότο του σκύλου. Μια λέξη που ξαφνικά μετατρέπεται σε χαστούκι, μια παγίδα και μια απειλή. «Αγαπάς την μαμά σου;» σημαίνει «επιβραβεύεσαι με για την εξάρτησή σου». «Η μητέρα μαχαίρωσε ένα μωρό προκειμένου να δείξει την αγάπη της» έχει στο πρωτοσέλιδο της μια τοπική εφημερίδα. Η αγάπη καθίσταται ακούσια, ένα σύστημα συναισθηματικών γραμματοσήμων, αναμενόμενων, αποθηκευμένων και ανταλλάξιμων. Η κοινοτοπία πως ο έρωτας είναι κάτι κοντινό στον πόνο καθίσταται ανελέητα αληθινό. Η ένταση της βίας αντικαθιστά την ευγένεια της αγάπης. Όχι μόνο καταρρακωμένοι αλκοολικοί άνδρες αλλά και τα νέα έξυπνα στελέχη βρίσκουν την βία ελκυστική όταν η ευχαρίστηση πλέον δεν υπάρχει στον έρωτα.

Η βία είναι η εργασιακή ασθένεια της συζύγου. Οι άντρες που δέρνουν συστηματικά τις γυναίκες τους είναι αυτοί που συνήθως δεν θα ασκούσαν βία σε ένα σκύλο. Αλλά ο αργός θάνατος του έρωτα είναι ενός είδους διαφορετικός πόνος, γεμάτος ενοχή, φόβο και εξάντληση. Ο έρωτας γίνεται ένας όρκος ή πόνος ή μετάνοια• η εύκολη συνήθεια, μια οικεία μελωδία. Οι γυναίκες είναι λιγότερο επιδεκτικές στη λήθη. Γι' αυτό αποκαλούνται συναισθηματικές. Αλλά ο στοχασμός αναμνήσεων ενώ θα έπρεπε να προκαλεί το συναίσθημα της οικειότητας, συνήθως προκαλεί έναν σαχλό και καχεκτικό ρομαντισμό – άχρηστο πλέον. Το τεκμήριο του γάμου χωρίς έρωτα έγκειται στα συγκαλυμμένα και μη αναφερόμενα παράπονα στο κατώφλι της πόρτας, τις οικειότητες στο γωνιακό μαγαζί της γειτονιάς, τους φαινομενικά ασήμαντους τσακωμούς στα μπαρ, που πρέπει να μένουν εκτός του εξωτερικού κόσμου στο μέτρο που αυτό είναι εφικτό.

Το πώς η οικονομική οργάνωση της οικογένειας ακρωτηριάζει τον έρωτα και τις άνισες σχέσεις των φύλων, μετατρέποντας ένα ζεύγος εραστών σε συγκρατημένους συντρόφους, δεν συνιστά το σημαντικότερο από τα εγκλήματα του συστήματος το οποίο μπορεί να οδηγήσει σε λιμοκτονία ολόκληρες ηπείρους και καταστρέψει και να ισοπεδώσει ολόκληρες πόλεις. Αλλά συνιστά ένα από τα πιο θλιβερά. Συναισθήματα τα οποία έχουν ρυθμίσει τη ζωή την ίδια υποβιβάζονται σε μια μερική μνήμη. Μια ακτίδα ενός πράγματος καθίσταται μια κοροϊδία. Από τη στιγμή που αναμιχθεί με τον γάμο και διαφθαρεί με το χρήμα, ο έρωτας λαμβάνει μια συγκεκριμένη μορφή, η οποία πλέον δεν συνάδει με τα συναισθήματα. Οι άνθρωποι χωρίζονται στα δυο και παρελαύνουν προς τη γαμήλια τούρτα, ενώ οι συγγενείς κάνουν πικρόχολα αστεία πίσω από τις πλάτες τους και προσλαμβάνουν εμπορικούς αντιπρόσωπους για να γλείψουν τα μολύβια τους. Η οικογένεια είναι μια πρακτική αυτο-χρηματοδοτούμενη μονάδα ανταγωνιστικής κατανάλωσης και δογματισμού, εργοστάσιο με χαμηλούς μισθούς, όπου η παραγωγή, η επιδιόρθωση και η αναπαραγωγή λαμβάνουν χώρα από μια μη ασφαλή, απλήρωτη και υποτιμημένη γυναικεία εργασιακή δύναμη. Για το κράτος είναι φτηνή λόγω της τιμής της. Δεν υπάρχει ανάγκη για επένδυση σε καλή δημόσια μεταφορά, περιεκτική ομαδική μέριμνα για νέα παιδιά, κοινοτικά κέντρα ή εστιατόρια, όλα που θα μπορούσαν να προσφέρουν καλύτερο και

φτηνότερο φαγητό και διασκέδαση εν συγκρίσει με τα αντίστοιχα ιδιωτικά, με δεδομένο ότι συμβαίνουν ατομικά εντός της οικίας. Εξοντωτικά, ανεπαρκή, ακριβά• στην συνέχεια η οικογένεια κάθεται μπροστά στην τηλεόραση προκειμένου να παρακολουθήσει πιο ευτυχισμένες οικογενειακές ιστορίες να σερβίρουν τα δημητριακά τους. Η οικογένεια προσφέρει συγκεκριμένες βεβαιότητες και πλημμυρίζει ανοησία. Εάν ο οικογενειακός ιστός καταρρέει, αυτό συνιστά λόγο για χαρά και όχι θλίψη. Πρέπει να αρχίσουμε να βρίσκουμε λύσεις και να απαιτούμε θεσμικές εναλλακτικές που να καταφέρουμε να λειτουργήσουν, όχι να προσπαθούμε να ξανακολλήσουμε τα σπασμένα κομμάτια.

Μετάφραση Γιώργος Σουβλής

Το κείμενο στην ελληνική του εκδοχή δημοσιεύτηκε αρχικά στο The Press Project και μπορείτε να το βρείτε [εδώ](#)